

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 96

číslo: 25

19. června 2016

Cena: 8 Kč

Sbírka na obnovu DS Duha

Pokoj vám, milé sestry a bratři, drazí přátelé. Naše diakonické středisko „Duha“ v Libochovicích zasáhla nepřízeň počasí. Přivalový déšť, kroupy a bahno z okolních polí ukázaly 23. května svou sílu. Voda zatopila sklep i přízemí, kroupy ucplaly svody, a tak se voda valila i seshora pod taškami na půdu a promáčela stropy. Budova je pojištěna, ale pojistka jistě nepokryje všechny náklady spojené s opravami, pořízením nového nábytku, nových podlah, zničeného elektronického vybavení a dalších věcí.

Prosíme o souhlasnost - vyhlášíme sbírku a její rozšíření do jednotlivých NO. Předem vám děkujeme za pomoc těm, kteří se ocitli v nouzi. V případě dotazů se na nás můžete kdykoliv obrátit (tel.: 723 255 696, hedvika.zimmermannova@ccsh.cz). Celé znění dopisu najdete na webu církve a facebooku (Husitská diakonie). Finanční pomoc můžete posílat na účet DM ČČSH: 0164298309/0800, var. s. 235, do textové zprávy je možno uvést vaši NO. Hedvika Zimmermannová, ředitelka DM ČČSH

Pout' za Mistrem Jeronýmem

Pouti za Mistrem Jeronýmem do Kostnice se letos odvážilo devět statečných husitů-bouřliváků spolu s bratrem biskupem Davidem Tonzarem a sestrou Hankou Tonzarovou. Počasí bylo přesně jako v Čapkově pohádce, kdy pejsek s kočičkou střídavě mokli a sušili se, ale přesto byli radostní a veselí. Bydleli

jsme v majáku v pátém patře a dva nejodvážnější – Kája Červený a Saša Kodešová z náboženské obce Vršovice – ve stanu v campu na břehu Bodamského jezera. Bratr Aleš Ptáček nás skvěle a s přehledem vedl tam i zpět v Tranzitu Citroenu z půjčovny a sestra Verunka Matějková úžasně zorganizova-

ny jsme absolvovali vše, co se v Kostnici dalo – mnoho modliteb, přednášku, rozpravy, quodlibety, bohoslužby, společné ochutnávky místního jídla a pití, šachové partie (které nám také připomněly Mistra Jana), procházky městem, návštěvu muzea v Husově domě, přejmenování uličky Jeronýmovým jménem, setkání s různými lidmi, domluvu a plánování poutí do Kostnice v příštích letech. Také výrobu lodiček z kukuřičného šustí, které jsme na úplný závěr před odjezdem spolu s D. a H. Tonzarovými symbolicky poslali za Mistra Jeronýma po Rýnu s modlitbami, zpěvem a melodií hranou na tenorový gemshorn: Jezu Kriste, šedý kněze.

Děkují Hospodinu, že jsme dostali tu krásnou příležitost a prožili si vzpomínkové 600. výročí upálení slavného Mistra Jeronýma Pražského v místech, kde k člověku opravdu promlouvají všechny starobylé domy, ulice, nároží, jezero i řeka. Kde lidé na dva naše největší Čechy opravdu nezapomínají a mají je v náležitě úctě. Necht' jsou také nám naši Mistrové, Jeroným a Jan, zářnými příklady v našich životech, myšlenkách i činech! Za rok, dá-li Bůh, opět v Kostnici na viděnou! Za všechny letošní poutníky s láskou v Lásce farářka NO Votice

Kamila Magdalena Lukasová

Evangelista Marek ve staré arménské Bibli

Orientální církve I.

Autonomní starobylé východní církve vznikly z christologických sporů 5.–7. století. Mají odlišné liturgické a teologické tradice, ale shodují se v odmítnutí christologického učení chalkedonského koncilu o dvojí přirozenosti v osobě Krista. Dnes se uznává, že spor vznikl kvůli rozdílným formulacím, a ne kvůli podstatě víry v Krista. Řada z nich je v poslední době ohrožena válečnými konflikty, některým aktuálně hrozí po mnoha staletích nelehké existence zánik. Uvádíme na pokračování jejich stručný přehled z pera br. Ivana Jirovského. Zsvěcený všeobecný úvod do spirituality orientálních křesťanů publikoval br. Jirovský v teologické revui Plzeňské diecéze ČČSH Preface 1/2016. Aktuální i starší čísla Preface najdete na webu plzeňské diecéze www.plzenskadiieceze-ccsh.cz v rubrice Aktuality a Ke stažení.

ARMÉNSKÁ APOŠTOLSKÁ CÍRKEV

Arménie se stala prvním národem na světě, který přijal křesťanství za své státní náboženství. Stalo se tak po obrácení krále Trdata III. ke křesťanské víře prostřednictvím Řehoře Osvětitele na začátku 4. století. Obecně se má za to, že kolem roku 406 vynalezl mnich Mesrop arménskou abecedu a umožnil překlad Bible do arménštiny. Roku 506 odmítl arménský synod christologické učení Chalkedonského sněmu. Mimo jiné i proto, že na něm nebyl přítomen žádný arménský biskup. Dlouhotrvající zranitelná pozice uprostřed dvou nepřátelských říší, římské a perské, nakonec v 11. století přivedla k pádu arménského království. Mnoho Arménů potom uprchlo

do Kilikie (jih centrální Malé Asie), kde bylo zřízeno nové arménské království. To zaniklo ve 14. století. Arméni byli rozptýleni a vzdorovali cizí nadvládě. Jejich národní identita se soustředila kolem vlastního jazyka a vlastní církve.

Koncem 19. a hlavně začátkem 20. století se stali Arméni v Osmanské říši obětí strašných masakrů, první systematické genocidy moderního typu. Odhaduje se, že vláda mladoturků nechala od roku 1915 cíleně povraždit 1,5 milionu Arménů. Hlavní centrum Arménské apoštolské církve je dnes Arménie. Svaté město Ečmiadzin, dávná rezidence arménského katolíka (nejvyššího představitele církve), se nachází nedaleko hlavního města Jerevanu.

vala celou poutní výpravu. Se sourozenci ve víře z náboženské obce Plaňany a bratrem vikářem Petrem Wagnerem z náboženské obce Čerča-

Katolicita a ČČSH

(Příspěvek br. biskupa J. J. Dovaly na Teologické konferenci 26. - 27. května v Brně na Lipově)

Grécky pojem *katholikos* znamená obecný, univerzální. Pojem katolicita přešel v dějinách křesťanstva velkými změnami. Původně sa všechny křesťanské zbory chápali ako katolícke – všeobecné. Tým, že stáli na učení evanjelia a apoštolov, mali punc katolicity. Základnú definíciu katolicity určil v 5. storočí francúzsky mnich a teológ Vincent Lerinský: Obecné – katolícke je to, čo všade, čo vždycky a čo všetci verili. Nadviazal tým na teológiu Ireneja Lyonského, Tertuliána, Origena a ďalších...

Je velmi zajímavé, že 2. vatikánský koncil túto tézu často opakoval a svojimi záverečnými formuláciami sa snažil dospieť k uzneseniam, ktoré sú v duchu pravej katolicity. Preto je práve tento koncil taký ústretový a priateľský k iným cirkvám. Čím viac sa niekto snaží byť katolícky, tým viac stojí na pôde Písma, apoštolskej tradície a tým viac je ekumenický. Druhý vatikánsky koncil prijal aj inú tézu Vincenta Lerinského, že kresťanská viera musí rásť a dozrievať s časom, rovnako ako rastie a dozrieva človek. Toto je jedna zo základných ideí, kvôli ktorej vznikla ČČS. Možno len ako perličku dodám, že Vincent Lerinský je ctený ako svätec všade: v RKC, v pravosláví, v anglikánskych aj starokatolíckych cirkvách. Pojem katolicita utrpel ťažkú ranu po rozdelení východného a západ-

ného kresťanstva v roku 1054. Pretože rímska cirkev si pojem „katolícka“ uzurpovala sama pre seba, pojem sa znehodnotil a stratil svoj pôvodný význam. S nástupom protestantizmu a ďalšieho delenia si latinská cirkev túto výsadu upevňovala a zdôrazňovala pred ostatnými svoju katolicitu. Čo je samozrejme v rozpore s Písmom, pretože už nešlo o jednotu v mnohosti, ale o túh dogmatickú štruktúru. Z pohľadu Ríma sa katolicity zbavili východné ortodoxné cirkvi ako aj protestantské konfesie. A tento ekzeziologický problém doteraz nie je Rímom prekonaný. Keď v januári 1920 vznikla Cirkev československa, od počiatku sa považovala za súčasť Kristovej obcej cirkvi. V Provolaní k československému národu z 10. 1. sa píše, že Cirkev čs. stojí na: svätém

Pokračování na str. 3

Zúčastněte se Pouti na Sázavě v sobotu 25. 6. 2016!

Letošní Pout' věnovanou 600. výročí Jeronýma Pražského a 700. výročí Karla IV. doprovází biblické motto: Moudrost má větší cenu než perry! Program bude v 10 h tradičně zahájen ve Sboru ČČSH opata Prokopa na Sázavě, odkud půjdeme krátkou poutí do Sázavského kláštera, kde začne pod širým nebem v 11 h bohoslužba, vedená patriarchou a biskupy ČČSH za účasti ekumenických hostů. Po stravě duchovní přijde i společná strava materiální, kde chléb a víno doplní to, co poutníci s sebou přivezou a dají na společný stůl. Po celé dopoledne budou děti malovat obrázky na témata, která se k oběma zmíněným výročím váží. Odpoledne vás čeká pestrý hudební, divadelní a taneční program. Koupí výrobků z dílny Nazaret a Domeček podpoříte diakonickou práci, nákupem kávy a dalších produktů fair trade podpoříte spravedlivý obchod. Po celý den máte možnost se vydat též na komentovanou prohlídku kláštera. Závěr pouti se uskuteční tradičně v kryptě klášterního kostela sv. Prokopa. red

Co dělat o víkendu?

Častá otázka, která nás napadá s blížícím se koncem pracovního týdne. Potřebujeme toho tolik stihnout! V domácnosti, na zahradě, ledacos volá po údržbě, ale chtěli bychom prožít i něco společně s dětmi, s rodinou. Jít do přírody, na koncert, zasportovat si, mít čas popovídat si. Právě toto jsme mohli prožít v sobotu 28. května, a to nejen v naší malé rodině, ale v té velké - rodině církve. Kdo přijal pozvání k Diecéznímu dni, věřím, že nelitoval. Sobotní ráno nás sice přivítalo bouřkami a zataženou oblohou, ale než jsme dorazili do Čáslavi, mraky byly ty tam. Letošní rodinné setkání Královéhradecké diecéze se nekonalo v tomto městě náhodou. Mohli jsme spolu s Čáslavskými oslavit krásné 90. narozeniny a jak jinak začít než bohoslužbou. Povzbuzením z úst bratra biskupa Pavla i potěšením, že se nás sešlo tolik a že zpěv byl slyšet až na náměstí. Kytice, kterou předal bratr biskup sestře faráře Františka Tichého, symbolicky také patřila všem, kdo připravovali výstavu, záze-
mí a bohaté pohoštění.

K zahradní slavnosti s občerstvením jsme se přemístili do příjemné sousední zahrady Diakonie Českobratrské církve evangelické. Bývá dobrým zvykem na návštěvu něco přivést. Proto jsme doma do košíků a tašek nabalili cukroví, koláče a záviny, bábovky, řezy i koblížky... Ale i kdybychom je s sebou zapoměli vzít, nezůstali bychom o hladu. Z diecéze i od Čáslavských nás čekal guláš nebo bramboračka, ovoce a zelenina... a dokonce naši hostitelé mysleli i na ty, kdo trpí celiakií. Rádi jsme se při ochutnávání všech dobrot setkávali s těmi, které jsme už dlouho neviděli a povídali si o životě svém i v církvi. Při tom jsme s radostí sledovali děti, pro které byl připraven pestrý program: Nedělní škola, výtvarná dílna, Divadlo dvou vousáčů a samozřejmě fotbal, který si holčičky a kluci skutečně užili. Dospělí mohli navštívit evangelický kostel, kde pro ně Martin Chadima připravil přednášku o Jeronýmu Pražském, na niž představil i svou novou knihu o tomto Husově stoupenci.

Konec našeho diecézního rodinného setkání jsme prožili opět ve sboru. Čekala tu na nás „třešnička“ z narozeninového dortu čáslavské náboženské obce. Koncertní verze muzikálu Jesus Christ Superstar rozezněla Husův sbor zpěvem, který v mnohém předčil známé pěvecké hvězdy pražského nastudování. Právem jeho účinkující z NO Brno-Židenice sklidili mohutný potlesk, po kterém jsme s vděčností přijali požehnání na zpáteční cestu a rozjeli se domů.

Děkujeme Čáslavským za pozvání i všem, kdo se na přípravě dne i jeho průběhu podíleli. Děkujeme Pánu za vydařený den, na který budeme dlouho a rádi vzpomínat!

Kateřina Havelková

Z kazatelského plánu

Pátá neděle po sv. Duchu

Vrat' se, Hospodine! Ještě dlouho se chceš hněvat? Měj se svými služebníky soucít. Nauč nás počítat naše dny, ať získáme moudrost srdce. ŽALM 90,13.12

První čtení: Izajáš 65,1-9

Tužby pro dobu po Duchu svatém (II):

1. Abychom opravdovostí své víry naplňovali svůj život ve svaté církvi Kristově, modleme se k Hospodinu.
2. Abychom byli vděční za to, že víme, komu jsme uvěřili, a za slovo Boží se nikdy nestyděli, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, pro svůj věřící lid máš vždy připravenou plnou náruč své milosti. Prosíme tě, vlij do našich srdcí lásku ke tvým příkázáním a dej, abychom tě ve všem a nade vše milovali, a tak dosáhli naplnění tvých zaslíbení! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Galatským 3,23-29

Evangelium: Lukáš 8,26-39

Verše k obětování: Žalm 31,24.25

Verš k požehnání: Lukáš 8,39

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, ochraňuj a provázej svůj lid, kterému dáváš svátost těla a krve svého Syna. Dej, ať přijímání této svátosti zachová naše duše pro tvé věčné království! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 7, 11, 55, 59, 63, 114, 160, 312

Jehudim mešichim v Izraeli II.

Mesiánští židé neslaví Vánoce a Velikonoce, nýbrž pesach, letnice a svátky stánků, chanuku a purim. Své chlapce nechávají obřezat a sice i manželské páry, kde je otec věřícím židem a matka křesťankou. Tím se přibližují biblickému chápání rodové posloupnosti po otcích. Pokřtít se dávájí členové sboru ve věku, kdy už mohou vědomě vyznat svou víru. K večeri Páně jdou celé rodiny i s nemluvnaty.

Některé sbory dbají více na židovskou tradici a mají schránku se svítkem Tóry a používají modlitební šály. Jinak žádné symboly, a už vůbec ne nějaké sochy nebo něco podobného nepoužívají. Na kříže jsou velmi citliví kvůli pronásledování židů ze strany křesťanů. Sochy a obrazy židů nepoužívají kvůli dru-

hému přikázání desatera. Mají také velké výhrady k vánočnímu stromčku z opatrnosti, aby se nejednalo o nějakou modloslužbu.

Součástí bohoslužeb je většinou kromě textu, na který se káže, čtení ze starozákonního oddílu, který se zároveň čte v synagogách.

Hebrejščina, která je v Izraeli bohoslužebným i každodenním jazykem, umožňuje čtení biblických textů, zpěv starodávných prorockých textů i židovských modliteb založených na Bibli v originále. Existují tu i společenství anglická, ruská, rumunská i etiopských židů, v druhé generaci se ale přistěhovalci povětšinou zapojují do hebrejských sborů. Tím, že je jazykem mesiánských židů v Izraeli hebrejščina, odpadá některá nedorozumění, která jinak vznikají pře-

klady. Označení všech pěti knih Mojžišových je Tóra. Kořen slova Tóra znamená ukazovat směr, učit, Tóra je učitel, je mnohem víc než zákon.

Slovo Zákon dostalo během doby určitý negativní nádech. Žalm 119 vyjadřuje velmi pozitivní vztah k Tóře jako slovu Božím: „Jak jsem si tvůj zákon zamiloval. Každý den o něm přemýšlím.“ Doslova verš zní: „Jak jsem si zamiloval tvou Tóru. Každý den o ní rozmlouvám.“ Sama jsem poznala mesiánské židy jako věřící, jejichž měřítkem je Boží slovo. Myslím, že by se mezi nimi nenašel nikdo, kdo by popíral apoštolův výrok: „Kdybychom mohli dosáhnout spravedlnosti skrze Zákon, byla by Kristova smrt zbytečná.“ (Gal 2,21)

© Krista Gerloffová,
www.wilberforce.cz

Nad Písmem

JDI DOMŮ A VYPRAVUJ, JAK VELIKÉ VĚCI S TEBOU BŮH UČINIL L 7,11-17

Dnešní příběh z Lukášova evangelia je zasazen mezi texty, které jsou svědectvím o moci, která byla svěřena Ježíši jako Božím Synu – ovládnout přírodní živly (utíšení bouře), mocnosti zla, chronickou nevyléčitelnou nemoc (krvácející žena), a dokonce vítězství nad smrtí v případě vzkříšené holčičky, dcery Jairovy. Pro nás však, kteří známe Boží slovo a bereme ho vážně, se zde doslova otevírá nevidaný pohled na Ježíše. Na jedné straně je zde Boží Syn, který je od Boha nadán nebyvalou mocí nad všemi oblastmi lidského života, ale také nad celým stvořením. Na druhé zůstává i cele člověkem, který je velmi skromný ve své lidskosti a láskyplným přístupem k druhým. Nikdy nikým nepohrdá, nad nikým se nepovyšuje, neštítí se ani lidí, kteří se pohybují na okraji společnosti. A tak tomu bylo i s posedlým v našem dnešním příběhu. Vraťme se tedy na jeho začátek. Ježíš poté, co prošel Galileu, kde i kázal, se vydal z Kafarnaum lodí přes jezero. Avšak zakrátko jej i s učedníky stihla prudká bouře a Ježíš bouři utišil. Připluli do krajiny gerasenské.

Zde se setkává se zuboženým mužem, posedlým démony. Jde o boj s mocnostmi zla – démony. O těch se mezi křesťany mluví velmi málo. Dokonce jsem se setkala i s názory, že vůbec neexistují. Že zlo není možno personifikovat, je jen skutečností a protipólem dobra. Na druhou stranu je zajímavé, že o existenci andělů pochybuje málokdo a je o nich velká spousta literatury. Není dobré vidět mocnosti zla všude a za vším, stejně tak by bylo velkou chybou je podceňovat či ignorovat. Zde vidíme, že démony byli zcela konkrétní a Ježíše okamžitě poznali. Věděli, kdo to je a co jim může udělat. Démony – satanovi poslové – jsou plni destruktivní moci. Dodnes aktivně působí a snaží se zničit vztah mezi člověkem a Bohem. Jsou to skutečně bytosti, stejně tak lidé posedlí nejsou jen výplodem fantazie, ale skutečností. Je důležité, abychom si to jako věřící lidé uvědomovali a nepodceňovali jejich moc. Neměli bychom se však dát svést

zvědavostí a zaplést se s těmito silami, jak nás varuje 5. Moj 18.10-12. Vzepřeme-li se ďablovi, bude nás muset nechat na pokoji (Jak 4,7). Mnozí v důsledku podceňování těchto skutečností podléhají praktickým okultismu. Ježíš si zde nehraje na diagnostika duševních chorob, ale jednoznačně a s jemu svěřenou autoritou přikazuje těmto démonům, aby tohoto muže opustili. A přitom se ptá na jejich identitu. Jméno Legie znamená větší množství, skupinu. Démony žádají Ježíše, aby je nevyháněl do propasti. O propasti (doslova abyssos) je také zmínka ve Zj 9,1 a 20,1-3. Je to místo, kde bude uvězněn satan a jeho poslové. Démony samozřejmě o tomto místě věděli a prosili Ježíše, aby je tam neposílal.

Proč tedy Ježíš tyto démony prostě nezničil nebo neposlal do propasti? Protože ještě nenadešel pravý čas. Mnoho lidí uzdravil a osvobodil od ničivého démonického ovládnutí, avšak démony samotné nezničil. Tutéž otázku bychom si mohli položit i dnes – proč Ježíš nezničil nebo nezastavil veškeré zlo ve světě? Ještě proto nenastal pravý čas. Ale jednou k tomu dojde. Kniha Zjevení popisuje budoucí Ježíšovo vítězství nad satanem a nad jeho démony a veškerým zlem. Ježíš tedy posílá démony do stáda prasat a ti je dovedli ze srázu rovnou do jezera a tam zahynula. Což je názorná ukázka toho, co by provedli s člověkem. Dohnali by ho k naprostému sebezničení, často i k sebevraždě. Pro pasáky prasat to ale především znamenalo přijít o zisk.

Lze však porovnávat peníze s lidským životem? Člověk byl vytržen z moci démonů, ale vesničané mysleli na svou kapsu. Lidé měli odjakživa sklony cenit si osobního zisku víc než druhých lidí. Nejvíce válek se v dějinách lidstva vedlo za účelem ochrany ekonomických zájmů. Pokud chce nějaký jednotlivec nebo společnost rychle zbohatnout, přinese jejich jednání mnoho nespravedlností a útlaků jak doma, tak v zahraničí. I dnes jsou lidé obětováni pro peníze. Je to určité memento i pro nás. Rozhodně podnět k zamyš-

lení. Dáváme si i my pozor, aby pro nás „prasata“ nebyla důležitější než lidé? Pečlivě přemýšlejme, jak naše rozhodnutí ovlivní druhé lidi, a buďme ochotni žít jednodušeji, pokud by to jiné lidi ochránilo před újmou či škodou. Dívejme se očima Ježíše, abychom vždy a především viděli druhého člověka a nedělali mezi nimi rozdíly, ať už nás k tomu vedou jakékoliv důvody náboženské, rasové či snad jen obyčejné předsudky vůči lidem handicapovaným, závislým či bez domova. Nebuďme v tomto světě jen nečinnými pozorovateli a případně kritiky rozkladu společnosti, ale naopak se snažme aktivně pomáhat. Mysleme na lidi slabé, duševně nemocné, bojující se svými osobními démony i lidmi zasaženými okultismem. Protože jen v Boží moci se nachází vysvobození ze všech těchto pout. A nyní se dostáváme k poslední a závěrečné části našeho dnešního zamyšlení a možná i k oné nejdůležitější. Proto jsem ji také vybrala jako jeho název: „Jdi domů a vypravuj, jak veliké věci s tebou Bůh učinil.“

Když Ježíš někoho uzdravil, často ho požádal, aby o tom mlčel, avšak tohoto muže vyzval, aby se vrátil ke své rodině a všem vyprávěl, co pro něho Bůh udělal. Proč? Jednak věděl, že tento muž bude účinným svědectvím pro ty, kdo věděli, v jakém zoufalém stavu byl dříve, a mohli dosvědčit, že došlo k zázračnému uzdravení. A tím chtěl rozšířit svou službu a své poselství v této pohanské oblasti. A také věděl, že pohané v této oblasti neočekávají Mesiáše, takže nepřevrátí jeho službu tím, že by se ho pokusili korunovat za krále.

Co to znamená pro nás osobně? Když se vás Bůh dotkne, cokoli učiní ve vašem životě, nebojte se říci o této události své rodině a svým přátelům. Nebojte se otevírat uzdravující moci Boží lásky, vpouštějme Krista do našich každodenních životů a starostí. A především buďme jeho živými svědky.

K tomu nám dopomáhej Bůh. Amen.

Libuška Jarošová

Z názorů našich čtenářů

Lesk a bída utrakvismu
Úvaha nejen nad utrakvismem

Knihy francouzského slavisty a historika Ernesta Denise jsou podnes významným zdrojem poučení o českém zápase za národní existenci od doby Poděbradovy po naše národní obrození. Denis zažil jako dobrovolník francouzsko-pruskou válku a již v té době jej zaujala akce českých poslanců ve Vídni, kteří císaři Františku Josefovi I. odevzdali manifest s prosbou, aby uplatnil svůj vliv na spojence a zamezil násilí, páchanému na dobyté části Francie. Tento čin zřejmě obrátil pozornost mladého Denise k národu na východ od Teutonie a probudil v něm celožitovní zájem nejprve o Čechy a Slováky, později také o další slovanské národy.

Třeba předeslat, že Denis vnímal dějiny v duchu 19. století, století zrodu nacionalismu. Dějiny jsou mu arénou, v níž probíhá zápas národů o vlastní místo na slunci. V duchu Palackého pohlížel na naše dějiny jako na ustavičný boj s Němci, zadržování jejich „Drang nach Osten“, prosazování češtiny vůči němčině jako úředního a literárního jazyka. Národ byl pro učence té doby nikoli jen kulturní či sociální fenomén, ale přímo biologickou entitou. Věřilo se s Herderem, že národy, jejichž nejcharakterističtější výrazem je jazyk, poezie a písemnictví, jsou živou přírodninou stejně jako v zoologii živočišné druhy, přičemž každý národ představuje specifické vyjádření lidskosti. (Později W. Wundt národům přisuzuje vlastní psychologii.) Každý národ má své dějinné poslání, které v určitou dobu plní, a to ve prospěch lidstva, k jeho obohacení. Národy tedy nejsou nějaké z bezmezna vzniklé existence, které se navzájem jen nesmyslně „pošťuchují“ a zase zanikají, ale jde o jakési monády, jejichž stýkání

a potýkání je předem harmonizováno Prozřetelností. Přitom všechny národy mají společný původ v ideji lidskosti, a ta v Bohu. Každý národ je tedy realizací vyšší ideje, již je zvláštním nositelem. Proto příkoří spáchané na jednom národu „volá vzhůru“ a zhanobení jednoho národa je zhanobením celého lidstva. To je filosofie, z níž vycházel i Masaryk při formulaci své ideje humanitní. Vyzvednutí této ideje humanity a zdůraznění vůle k její realizaci v Masarykově propagační kampani tak poskytl našemu národu nárok na obnovení vlastního státu více než odkaz na historický fakt jeho někdejší existence v pozdním středověku.

NEZVYKLÉ ČTENÍ

Denis ve svém díle předformuloval pozdější Masarykovu tezi o morálním poselství českého národa a první ve slovanských národech viděl spojení Francie proti pruskému militarismu. V husitském hnutí vidí více než reformaci teologickou reformaci morální a ve svém druhotném důsledku boj, který přispěl

k záchraně existence slovanské rasy v Čechách. Následný vznik utrakvistické církve, která sjednotila většinu Čechů, a pozdější diplomatické a organizační úsilí Jiřího z Poděbrad, vedlo k vymizení němčiny jako jednacího a úředního jazyka a k rozkvětu česky psané literatury, jež se, pravda, nevyznačovala původností ani zvláštní kvalitou. Denis je sice milovníkem české historie a literatury, ale zároveň zůstává kritický při posuzování našich kulturních výkonů i mravů. Jeho pohled na nás není našim shovívavým, se sebou spokojeným, či dokonce pyšným pohledem na slavné dějiny, jak nám je předložili naši obrozenci. Často je to smutné čtení, které je nám nicméně vynahrazováno příležitostmi k vlastní sebereflexi a též hlubokými psychologickými portréty osobností, náboženských hnutí i sociálních skupin. Při některých kritických postřezích stran utrakvismu, ale i Jednoty bratrské (jakkoli Bratry Denis pokládá za pravé nástupce Husa), se dnes musíme červenat, ba občas i polknout. Je to vskutku nezvyklé čtení, tolik jiné od toho, co jsme se učili ve škole: Během úpadku panovnické (centrální) moci se oligarchie postupně zmocňuje státního (královského, ale i církevního) majetku, tzn. hradů, hospodářských statků, obcí a pozemků, úřady se kupují mezi nejvyšší šlechtou, bez korupce se nic nehne. Při tomto počínání oligarchům vyhovuje slabý král či jeho nepřítomnost (za Jagellonců).

Michal Kotrba
Dokončení příště

Z našich setkání

Setkání rodin

Přišlo mezi nás jaro. Ti zasvěcení vědí, že to neznamená jen probouzení přírody, konečně vlídné počasí a předzvěst prázdnin, ale také další příležitost zúčastnit se jarního setkání rodin s malými dětmi pořádané několika nadšenci husitské církve v Brně. Ne jinak tomu bylo 6. až 8. května v brněnském Penzionu Zahrada na Lipové ulici, kde se tentokrát sešlo bezmála 70 malých i velkých lidiček, aby zažili společenství a sdíleli svou víru, měli čas a prostor k zamyšlení, umožnili dětem radostně a hravou formou prožít známý biblický příběh o marnotratném synu. Celý program byl velmi pestrý, přízpůsobený všem věkovým kategoriím. Nejmenší děti se sice jen vozily v kočárku nebo houpaly v náručí, avšak my ostatní jsme mohli zmíněný příběh prožít na vlastní kůži. Ať už se jednalo o prohýření

všech darovaných peněz, chov neposlušných prasátek, o přiznání vlastních vin či žádost o odpuštění. Rodiče pochopitelně přistoupili k příběhu serióznější formou, a to díky vynikající besedě s manželi Šandero-vými, i když, nutno dodat, i v tomto případě došlo na humor nám vlastní. Možnost ztišit se, zaměřit pozornost na jiné než všední záležitosti, načerpat duchovní sílu – to jsou právě jedny z klenotů setkání. Musím zdůraznit, že to všechno by nemohlo fungovat bez skvělých organizátorů a animátorů, kteří do „toho“ dávají nejen hlavu, ale i srdce. Vždy mě nadchne, jak -náctiletí kluci pečují o děti předškolního věku a jsou schopni je zabavit. To mě pak nabudí optimismem, že i chlapi něco zvládnou. Samozřejmě ani holky nezůstávají pozadu, ovšem rozepisovat se o tom, s jakou bravurou při-

praví a zrealizují hry pro školáky, by bylo jen nošením dříví do lesa. Jako muzikant se pochopitelně vždy těším na společné modlitby, které jsou protkané celou řadou krásných křesťanských písniček. Je pravdou, že musím s některými batolaty zapracovat na dodržování rytmu, ale na druhou stranu sem tam nějaký úder bubínku mimo dobu přináší nevšední duchovní zážitek. Zažili jsme krásný víkend plný radosti, modliteb, hudby a her, za který nezbývá než poděkovat. Takových akcí je každému z nás potřeba, proto se už teď těším na příští vydání.

Jiří Pleva

Jen zdánlivě skromnou výstavu

... na několika panelech můžete zhlédnout v kostele sv. Václava na Novém Městě pražském. Najdete zde mnoho věcně uspořádaných dokumentů o životem kypícím intelektuálové a buřiči Jeronýmovi Pražském. Během květnové vernisáže výstavy nás - po dobových písničkách přednesených ses. Jaroslavou a br. Petrem i životopisných datech od br.ThDr. Hrdličky - „přenesla“ autorka výstavy ses. Mgr. Vítová do středu 15. stol. „Přivedla“ mezi nás opravdu živého absolventa artistických fakult v Evropě, filosofa, diplomata, a především člověka se silnou vůlí a odvážného zastávce Husova učení. Z této zatím málo doceněné studnice poznatků o Jeronýmovi můžeme při příležitosti jeho letošního 600. výročí upaleni čerpat i my, současníci, k nalezení odvahy, duševní rovnováhy a naděje, opření o Boží pravdu. Posilu můžeme najít na výstavě i s odborným výkladem až do adventu 2016.

Čestmír Holeček

Katolicita...

Pokračování ze strany 1

Písmu Starého a Nového zákona, na tradici starokřesťanské, zvlášť cyrilometodějské atd. Čiže na Písmu, apoštolské a starokřesťanské tradicii. K. Farský vždy chápal vznik nové církve jako nový výhonok na kmeni obecné církve a ako jej trvalú súčasť. Preto vo svojej liturgii k tomu často odkazuje. Napr. eucharistická modlitba: „Učiň, aby som se při slavení památky Ježíšovy svaté večere spolu s celou tvou církví po celém světě znovu obnovovali v jednotu těla Kristova, jehož hlavou je tvůj obětovaný, vzkříšený a oslavený Syn.“ Alebo v epikléze: „Děkujeme za to, že nás v tomto svátostném obecnství s Kristem tvůj svatý Duch sjednocuje s apoštoly, mučedníky a vyznavači stejné víry ze všech časů a míst v jediný tvůj lid...“

Toto isté nachádzame mnohorakým spôsobom zachytené v Základech víry – ako základnom vieroučnom dokumente CČSH. Zmienim aspoň pár dôležitých bodov.

Pod číslom 5 nachádzame otázku: **Kolik je Božích církví?** Boží církev je jen jedna, ale žije pouze v útvarch místních obcí, které proto Nový zákon nazývá také církvemi. Silný ekumenický akcent máme v otázce č. 10: **Je Boží církví i shromáždění křesťanů různého vyznání?** I shromáždění křesťanů různého vyznání je Boží církví, protože obce, z nichž přicházejí, jsou obcemi církve Boží. Plně to korešponduje s tím, čo v starokřesťanskej cirkvi napísal v 2. storočí Ignác Antiochijský: „Kristova cirkev je všade tam, kde je Kristus.“ Teológiu cirkvi ako mystického tela Kristovho máme rozvinutú v otázke 27: **Kdo je „hlavou“ Boží cirkve?** „Hlavou“ Boží cirkve je Kristus, který ji vede, oživuje a řídí svým Duchem skrze svědectví Písma svatého a svátosti jako své tělo. Nachádzame tu ďalšie plus, v ktorom naša cirkev predbehla dobu. Rozdelenie cirkvi nie je chápané len negatívne – ako trieštenie Kristovho tela – ale aj pozitívne, ako vzájomné obohacovanie, ako jednota v mnohosti: 30. **Čím môže každá cirkev prispieť k duchovnímu bohatstvu jedné Boží cirkve?** Každá cirkev môže prispieť k duchovnímu bohatstvu jedné Boží cirkve svým zvláštním důrazem na některou stránku života Boží cirkve v ostatních církvích opomíjenou. Vzhľadom na intercommunio a možnosť prijímania iných členov v našich zboroch, je dôležitá otázka 33: **Kdo patří k Boží cirkvi?** K Boží cirkvi patří každý, kdo byl pokřtěn a žije v obecnství s Kristem i v bratrství společného života v místní obci.

Teraz by som sa trochu pristavil pri apostolicu. CČSH používa ako jednu z foriem vyznania viery apoštolské krédo, na ktorom sa zhodnú všetky relevantné kresťanské cirkvi. V tomto kréde vyznávame spolu s ostatnými:

Věřím v Ducha svatého, svatou církev obecnou, společenství svatých, odpuštění hříchů, vzkříšení těla a život věčný.

A presne túto hlbokú skutočnosť

máme zachytenú v ZV v otázke 42: **Co věříme o Cirkvi československé husitské?** O Cirkvi československé husitské věříme, že vznikla z Boží vůle a milosti, aby skrze ni do jedné, svaté a obecné církve Boží byli přivedeni mnozí, kteří by jinak zůstali ztraceni v nevíře a beznaději, a aby usilovala o Boží církev bez poskvrny a vrásky.

Toto je tak krásne, hlboko a múdro vyjadrené, že k tomu sa nedá nič iné povedať, len: Amen.

Čo z týchto výpovedí Základov viery vyplýva? V čom vidím nedostatky, ktoré by sme mali zlepšovať? Cirkev čs. husitská je cirkvou katolíckou v pôvodnom a pravom slova zmysle. Nemajme žiadne mindráky a nebojme sa ťažiť zo svojej katolicity. Naša cirkev nemá len 100ročnú tradíciu, ale 2000ročnú. Naša cirkev vznikla na Letnici, my sme súčasťou tohostromu. A Augustín, Ján Damažský, Atanáž Alexandrijský, Origenes sú aj našimi teológmi, pretože to je naša spoločná tradícia nerozdelenej cirkvi. Nemajme obavy sa k tomu priznať, inak budeme vo vzducho-prázdne, vetva bez kmeňa a bez koreňa. Strom musí vždy ťažiť silu z koreňa, inak neprežije.

Na našu cirkev počúvam veľa kritiky a to často od našich vlastných ľudí, kňazov. Konštruktívna kritika je v poriadku, ale mám pocit, že je to často prehnaná obava, strach, neúcta a nedocenenie toho, čo máme. Máme mnoho predností a úžasných darov, ktoré často prehliadame. Ja si osobne veľmi vážim, že sa naša cirkev nevyvyšuje nad ostatné, netvrdí, že je lepšia, ale naopak, stojí spolu s ostatnými v službe Kristovho evanjelia. Chápe sa ako súčasť jednej kresťanskej rodiny. Som veľmi rád a vážim si to, že CČSH je tak konsekventne ekumenická, že umožňuje v našich zboroch prijímať kresťanom iných denominácií. Aj keď majú iný pohľad na eucharistiu než naša cirkev. Som veľmi rád a vážim si, že CČSH je veľmi tolerantná a ctí slobodu svedomia. V žiadnej inej kresťanskej cirkvi nenájdete takú názorovú pluralitu ako v našej. Samozrejme, má to svoje úskalie, nesmie to byť anarchia. Ale sloboda svedomia bola ťažko zaplatená Husovou krvou na hranici, tak si ju vážme a ctíme. Ako povedal sv. Augustín: V podstatnom jednota, v nepodstatnom sloboda, vo všetkom láska.

Som veľmi rád, že po vzore starokresťanskej cirkvi a husitskej tradície konáme často bohoslužby a kázeme vonku pod šírým nebom. Konáme tak aj krsty a sviatosti manželstva. Som rád, že žijeme požeňnanú dobu, kedy môžeme slobodne kázať Božie slovo. Niet vyššej filozofie na svete a niet dokonalejšej náuky, než je Kristovo evanjelium. A my môžeme byť účastní na jeho diele. Môžeme oslovovať hľadajúcich, pochybujúcich, na okraji, alternatívov – naša cirkev má predpoklady, aby tu bola pre týchto ľudí.

Toto je spoločenstvo, v ktorom sa cítim veľmi dobre a tu je môj duchovný domov. Preto hovorím Bohu vďaka!

Juraj J. Dovala

Zprávy

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ NAZARETU

A JARMARK NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ S PODPOROU MĚSTA BOROVANY

- 10 h Zahájení akce - prohlídka chráněných děl a sociálních služeb Nazaretu
 10.15 - 13 h Kapela KdoMěLČas (ZUŠ Borovany)
 13 - 16 h Zábavný program pro celou rodinu (retro hry a soutěže také s využitím vozíků, ping pong pro nevidomé a další, malování keramiky, skákací hrad, malování na obličej)
 13 h Nazaretský soubor Kukačky (Limonádový Joe)
 13.30 h Malý Furiant Borovany
 14 h Divadlo Dell' Arte s pohádkou pro děti
 14.45 h Nazaretský soubor Kukačky (Pomáda)
 15 h AFTER HOURS (progressive rock)
 16 h Žonglér v prostorách zahrady, 16.30 h Žonglér v prostorách Ateliéru
 18 h Koncert THE TAP TAP - zahájení Borovanské kulturní mozaiky

Předprodej vstupenek v infocentru
 a www.cbsystem.cz

Občerstvení zajištěno po celý den!
 Po celý den ukázky kompenzačních pomůcek.
www.nazaret.cz

sobota 25. 6. 2016

Dlouho očekávaná kniha o Jeronýmovi

Vážené sestry, vážení bratři, v minulých dnech v edici H vydala Královéhradecká diecéze ČČSH dlouho očekávanou knihu Martina Chadimy Jeroným Pražský – tragický příběh středověkého intelektuála. Kniha nabízí vzhled do života a učení Mistra Jeronýma Pražského, okouzleného učení anglického myslitele Johna Wyclifa, jakož i českého Mistra Jana Husa. Kniha je k dostání přímo u autora, na úřadu diecézní rady v Ambrožově ulici v Hradci Králové a v prodejně Blahoslav v Praze-Dejvicích. Cena 150,- Kč.

Jana Pechancová

Hamr Kemp - hudební festival

O Buškově hamru u Trhových Svinů, který provozuje Domeček a jeho aktivitách už jsme psali. A že to na hamru v létě žije, se snadno pozná z programu Kulturní léto 2016. Tentokrát bych vás chtěla upozornit na Hamr Kemp hudební festival +, který se koná 1. - 2. července v Buškově hamru u Trhových Svinů. Na stránkách www.hamrkemp.cz se můžete dočíst, že je to „Festival, který by vám chtěl přinášet nejen kapely různých žánrů, ale také divadlo, výtvarno, mluvené slovo a další kulturní požitky, které dohromady spojuje křesťanské poselství. Chceme být festivalem křesťanským (tím myslíme jak pro křesťany, tak i od křesťanů ke světu), protože věříme, že křesťanská kultura má v sobě mnohá a velká bohatství, která stojí za to sdílet.“ Program festivalu je pestrý a kromě vašich oblíbenců, jako je například Slávek Klecandr, Eva Henychová nebo Divine Attraction z USA, uslyšíte i méně známé kapely. A i to je záměr organizátorů – dát příležitost začínajícím křesťanským skupinám. A kdo ví, možná i vy tam objevíte kapelu, která začne patřit do vašich oblíbených. Já minimálně o jedné už vím. A tak neváhejte udělat si čas na Hamr Kemp. Věřte, že nebudete litovat. LL

Letní dětské tábory

- Odbor duchovní péče o děti a mládež pražské diecéze pořádá již tradiční rodinný tábor „Broučci a berušky na horách“. Jedná se o pobyt rodičů či prarodičů se svými dětmi nebo vnoučaty v krkonošském rekreačním zařízení ve Velké Úpě. Termín: 13. - 20. 8.
- Kromě letního setkání Broučků a Berušek se koná tábor „Borovnice 2016“, který pořádá NO v Kouřimí. Termín: 24. 7. - 6. 8. Borovnice leží v krásné krajině Českomoravské vrchoviny. Podrobný program, další podmínky a přihlášky najdete na webu církve v rubrice Pozvánky. Přihlášku je vhodné podat do konce školního roku. Kontakt: ThMgr. Krasava Machová, 280 02 Kolín III, Husovo náměstí 273, tel.: 321 722 944, mob.: 720 668 098; e-mail: krasava.machova@seznam.cz.

Krasava Machová

Z ekumeny

SYNOD ČČE ŘEŠIL FINANCE A PSAL PAPEŽI FRANTIŠKOVI

21. května skončil synod Českobratrské církve evangelické. Poslanci synodu se zabývali procedurálními záležitostmi a volbami, hovořili na základě předložených zpráv o hospodaření, životě církve i změnách církevních zřízení a řádů. Synodálové řešili samofinancování církve, finanční soběstačnost jednotlivých sborů i projekty Diakonie. Synodální zasedání se zabývalo v neposlední řadě také otázkami spojenými s ekumenou. Poslanci podpořili připojení církve ke společnému prohlášení o ospravedlnění v rámci Světového společenství reformovaných církví. Účastníci se také rozhodli písemně reagovat na vstřícný krok, který podnikl římský biskup František u příležitosti Bohoslužby smíření s Bohem a mezi křesťany s prosbou o odpuštění v rámci výročí Husova upálení. Synod zároveň vyběl církevní sbory, aby zařazovaly Františka do svých přímluvných modliteb. V dopise evangelici oceňují zejména prostotu a přitažlivost Františkova zvěstování a ujišťují jej o své modlitbě: „Milý bratře, modlíme se za Vás. Modlíme se za Vaši službu. Ať Vás Bůh, Otec Ježíše Krista, drží, síla a dáva dobré zdraví. K modlitbě za Vás a Vaši službu vyzýváme také všechny sbory naší církve. Jsme vděční Bohu Otci, Synu i Duchu svatému, že z nás křtem činí své děti, navzájem pak sestry a bratry. Z této víry žijeme a toužíme žít.“ Podle tiskové zprávy ČČE

Vzpomínka na ses. Křesinovou

3. června byla ve věku nedožitých 85 let odvolána na věčnost ses. Mgr. Irena Křesinová, farářka naší církve. Ses. Irena Křesinová sloužila v náboženských obcích Krnov a Odry-Vítkov. Rozloučení se zesnulou se konalo 9. června v Husově sboru v Kunčicích p. O. Na zesnulou jsme vzpomněli v náboženských obcích olomoucké diecéze při bohoslužbách v neděli 12. června. red

K výročí kompaktát

Jihlavské církve vás zvou na bohoslužbu smíření k 580. výročí vyhlášení Jihlavských kompaktát v úterý 28. června v 19 h v chrámu sv. Kříže (Jihlava, Křížová 4). Plakát na webu církve. FT

Památky 27 českých pánů

V úterý 21. června v 17 h se koná Pietní shromáždění k uctění památky 27 popravených představitelů českého odboje v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze a u desky popravených obětí. Podrobný program najdete na webu církve v rubrice Pozvánky. red

Sázavská ekumenická soutěž

Zveme k účasti na 1. ročníku ekumenické vědomostní soutěže Sázavský kalich, s podtitulem „Moudrost má větší cenu než perly“. Soutěž týmů proběhne v rámci pouti na Sázavu v sobotu 25. 6. od 13 h v areálu Sázavského kláštera. Hraje se o ceny v podobě vstupenek do Husince, Tábořského muzea, vikendového pobytu v Jánských Lázních, vstupenek na koncerty vážné hudby v Praze. Hlavní cena bude upřesněna. Otázky z oblastí religionistiky, dějin kláštera, křesťanského umění a české historie. Přesná pravidla na: <http://poutnasazave.ccsch.cz>. Přihlášky posílejte na: martina.kopecka@ccsch.cz do 24. 6., výjimečně na místě. MVK

Koncert na Smíchově

Náboženská obec Praha 5 - Smíchov vás srdečně zve na mezinárodní koncert dvou sborů. Vystoupí smíšený pěvecký sbor „Gaudium Praha“ a francouzský sbor z města La Seyne sur Mer en Provence „Chorale de la Mer“. Koncert proběhne v sobotu 18. června v 19 hodin Na Václavce v Praze

5. Na programu jsou písně duchovní i světské, lidové i umělé, z různých období, českých i světových skladatelů. Detailní program najdete na webu církve v rubrice Pozvánky.

Jan Židlický

Pozvánka na prezentaci knihy

Nadační fond Přemysla Pittra a Olgý Fierzové vás srdečně zve na prezentaci knihy br. Miroslava Matouše „Lidstvo mezi protějšky - Prorocství proti Babylonu“, která se bude konat ve čtvrtek 23. června od 18 hodin v zasedací místnosti areálu Akademie věd ČR (3. poschodí, Na Florenci 3, Praha 1). Úvodní slovo: V. Žárský; hudební doprovod na harfu: J. Mandelová; recitace: J. Vlasák. red

Koncerty u sv. Mikuláše

- 20. 6. - 20 hodin
Bach, Händel, Vivaldi, Mozart
Camerata Pragensis Orchestra
- 22. 6. - 17 hodin
Dvořák, Bach, Vivaldi, Buxtehude
M. Šestáková - varhany
A. Vršínská - mezzosoprán
- 23. 6. - 17 hodin
Händel, Bach, Telemann, Mozart
M. Hanzal - varhany
F. Bílek - trubka
- 24. 6. - 17 hodin
Bach, Schubert, Dvořák, Verdi
J. Kšica - varhany
T. Jindra - bas
- 24. 6. - 20 hodin
Vivaldi, Mozart, Dvořák
Vivaldi orchestra Praga
- 25. 6. - 17 hodin
Bach, Telemann, Mozart, Franck
Z. Němečková - varhany
P. Příbyl - viola
- 25. 6. - 20 hodin
Vivaldi, Schubert, Dvořák,
Gershwin
Consortium Pragense Orchestra
- 26. 6. - 17 hodin
Haydn, Bach, Mozart, Dvořák
Adamus Trio
- 26. 6. - 20 hodin
Bach, Dvořák, Mozart, Gershwin
Prague Brass Ensemble
J. Kalfus - varhany

(Inzerce)

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

UZDRAVENÍ POSEDLÉHO V GERASE

Rozhodněte, zda jsou následující věty pravdivé, a podle toho vyberte písmenka do tajenky.

1. Ježíš do gerasenské krajiny připlul na lodi. ANO (Z) NE (L)
2. Ve městě k němu přivedli posedlého muže a prosili ho, aby jej zbavil zlého ducha. ANO (I) NE (L)
3. Když byl ten muž zlým duchem zachvácen, museli ho přivazovat řetězy. ANO (I) NE (S)
4. Ježíš se ducha zeptal na jeho jméno. ANO (D) NE (V)
5. Odpověď zněla: „Démon“. ANO (Á) NE (U)
6. V tom muži bylo zlých duchů mnoho. ANO (CH) NE (S)
7. Zlí duchové Ježíše prosili, ať je neposílá do stáda vepřů. ANO (N) NE (O)
8. Ježíš to udělal. ANO (V) NE (O)
9. Všichni lidé, když to viděli, prosili Ježíše, aby u nich navždy zůstal. ANO (Š) NE (É)

(Řešení z č. 23: palma; oblouk brány; noha; držadlo nosítek; hlava.)

Jana Krajčřířková

Týdeník Církve československé husitské

Český zápas

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Břeňová, redaktori: PhDr. Václav Drašnar, Mgr. Ervín Kukuczka, grafik: Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsch.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna, distribuce: A.L.L. production s.r.o., Ve Žlíbku 77, 193 00 Praha 9 - Horní Počernice

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Předplatné: Mgr. F. Brynych, tel.: 220 398 117, e-mail: frantisek.brynych@ccsch.cz. Reklama: A.L.L. production, Call centrum - tel.: 840 306 090

